Lietas arhīva Nr. CA-0032-23/11
ECLI:LV:ZAT:2023:0524.C73304320.16.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jelgavā 2023.gada 24.maijā

Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija
tiesas sēdes priekšsēdētājs Aigars Sniedzītis
tiesnese Marianna Terjuhana
tiesnese Daina Baltā
ar sekretāri Annu Goļcu

piedaloties prasītājas /pers. A/ pilnvarotajam pārstāvim zvērinātam advokātam Kristapam Mežinskim, atbildētāja /pers. B/ pilnvarotajai pārstāvei /pers. C/, trešās personas pilnvarotajam pārstāvim zvērinātam advokātam Jānim Lapsam

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ ar trešo personu /pers. D/ par zaudējumu piedziņu sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Zemgales rajona tiesas 2022.gada 3.februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2020.gada 6.februārī prasītāja cēla tiesā prasību pret atbildētāju par zaudējumu piedziņu, norādot, ka neskatoties uz to, ka kopīpašnieki zemesgrāmatā nav reģistrējuši kopīpašuma "/Nosaukums A/" (turpmāk tekstā – Īpašums) lietošanas kārtību, starp kopīpašniekiem pastāv vienošanās par minētā nekustamā īpašuma lietošanu, kas tiek ievērota vairākus gadus. Kopīpašniekiem ir atsevišķas ieejas ēkā, bet kopīgs pagalms.

Prasības pieteikumā minēti papildus šādi apstākļi.

[1.1] Laikā no 2019.gada 25.jūnija līdz 2019.gada 31.jūlijam atbildētājs veica patvaļīgu īpašuma teritorijā augošu, aptuveni 50 ceriņu krūmu nozāģēšanu, kas bija aptuveni 160 – 200 cm augsti. Pēc ceriņu krūmu nozāģēšanas īpašumā ir palikusi nesakopta teritorija, ar bīstamiem asiem krūmu celmiem. Īpašumā nozāģētie ceriņa krūmi bija kopīpašuma priekšmets, bet atbildētāja rīcība ar tiem ir patvaļīga, jo netika saņemta pārējo kopīpašnieku piekrišana.

[1.2] Prasītāja uzskata, ka atbildētāja nesaskaņotā rīcība, nozāģējot ceriņa krūmus, ir prettiesiska, radījusi prasītājas tiesību aizskārumu. Prasītāja vienmēr ir vēlējusies saglabāt ceriņu krūmus, kuriem īpašumā ir dekoratīva nozīme, jo tie izdaiļoja pagalmu daudzu gadu garumā, bija vasaras vēstneši. Turklāt ceriņu krūmi pildīja dzīvžoga funkciju. Tāpat nozāģētajiem ceriņu krūmiem bija īpaša nozīme, jo tos stādīja prasītājas māte un ceriņi prasītājai vienmēr raisīja īpašas atmiņas un sajūtas.

Prasītāja, pamatojoties uz Civillikuma 1770., 1771., 1772., 1773., 1774., 1068., 1067.pantu, lūdz piedzīt no atbildētāja zaudējumus 4842 *euro* apmērā.

[2] Atbildētājs, iesniedzot paskaidrojumus par prasību, norāda, ka to neatzīst.

Paskaidrojumi satur turpmāk minēto argumentāciju.

[2.1] Starp Īpašuma kopīpašniekiem pastāv vienošanās tikai par īpašuma ēku lietošanas kārtību, bet nav noteikta kopīpašuma teritorijas lietošanas kārtība. Atbildētājs vienmēr rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks, tajā skaitā, attiecībā uz teritorijas sakopšanu un uzturēšanu kārtībā, pārējās kopīpašnieces Īpašumā uzturas periodiski, tikai gada siltajos mēnešos. Ceriņi, par kuriem tiek celta prasība, atradās pie Īpašuma sētas, tomēr nav patiess prasītājas apgalvojums, ka ceriņus stādīja prasītājas māte, jo atbilstoši kopīpašnieces /pers. E/ apliecinājumam, ceriņus pirms vairākiem desmitiem gadu stādīja atbildētāja māte.

[2.2] Paskaidrojumā ietverta atsauce uz /vieta/ domes 2012.gada 21.augusta saistošo noteikumu Nr./numurs/ "/vieta/ teritorijas, namīpašumu uzturēšanas, saglabāšanas un sabiedriskās kārtības noteikumi" 48.1. un 49.1 punktu, norādot, ka visiem zemes īpašniekiem ir pienākums nodrošināt nekustamajā īpašumā esošo apstādījumu uzturēšanu, bet prasītāja šo pienākumu neveic, neizrāda interesi par teritorijas uzturēšanas darbiem. Visas teritorijas, izņemot prasītājas durvju priekšu, zāles pļaušanas darbus veica atbildētājs, bet retu reizi arī trešais kopīpašnieks. 2013.gada 13.aprīlī /vieta/ pašvaldības policija izsniedza priekšrakstu, kurā norādīts, ka Īpašuma krūmi ir pārāk tuvu ceļam un tos ir nepieciešams nozāģēt. Minētā iemesla dēļ atbildētājs veica regulāru ataugušo ceriņu atvašu kopšanu.

[2.3] Ceriņi bija veci un to pirmie zari jau sen bija nozāģēti. Atbildētājs nozāģēja atvases, kuras bija izstīdzējušas (pāraugušas), nekoptas un vizuāli nepievilcīgas, ar sausiem zariem. Ceriņu atvasēs bija ieauguši arī citu sugu krūmi, koku atvases. Nepiekrīt prasītājas apgalvojumam par ceriņu krūmu dekoratīvo nozīmi nekustamajā īpašumā. Šādi pārauguši ceriņi vairs nepildīja dzīvžoga funkciju, turklāt citas personas tos izmantoja izmetot atkritumus, cigarešu galus, pudeles. Ceriņu sakopšana bija nepieciešama darbība, lai uzturētu Īpašumu kārtībā, arī iepriekš ir veicis šādu kopšanu minētajiem ceriņiem, nogriežot krūmu atvases līdz ar zemi, bet pārējie īpašnieki nekādas pretenzijas pret to neizteica.

[2.4] Nepierādīts ir fakts, ka nogriezti tika 50 ceriņu krūmi, kā arī apšaubāmas norādītās izmaksas par jaunu ceriņu krūmu iegādāšanos un iestādīšanu. Ceriņu krūmi auga 5,5 metru garā teritorijā gar Īpašuma sētu. Tur atradās krūmi, kuri vairāku gadu garumā veidoja vairākus zarus un atvases. Turklāt Īpašums nav kadastrāli uzmērīts un nav zināmas precīzas tā robežas, attiecīgi nav iespējams noteikt precīzu ceriņa atvašu skaitu, jo pastāv iespēja, ka prasītāja ir pieskaitījusi arī pašvaldības teritorijā augošos un nogrieztos ceriņus.

[2.5] Nozāģētie ceriņi nav iznīcināti, veiktā foto fiksācija 11.septembrī pierāda, ka pēc atbildētāja veiktajiem kopšanas darbiem, ceriņu atvases ir ataugušas. Pēc tam atbildētājam nezināma persona ir atkārtoti nozāģējusi ceriņu atvases līdz tādam stāvoklim, kā norādīts prasības pieteikumā, un minētais ir izdevīgi tieši prasītājai, lai celtu prasību pret atbildētāju. Nav veikta ceriņu iznīcināšana, bet gluži pretēji, atbilstoša un nepieciešama to kopšana,

pēc kā ceriņi turpināja augt, veidoja jaunas atvases.

[3] Prasītāja iesniedza papildu paskaidrojumus, kuros norādīti šādi iebildumi.

[3.1] Nepierādīts ir atbildētāja arguments par to, ka ceriņus ir stādījusi atbildētāja māte.

Tiek uzturēts arguments, ka ceriņus stādīja tieši prasītājas māte un šī iemesla dēļ prasītāja piešķir īpašu emocionālu vērtību nocirstajiem ceriņiem.

[3.2] Neapstrīd atbildētāja norādīto par 2013.gada 13.aprīļa priekšrakstu, un norāda, ka tas ir izsniegts pirms septiņiem gadiem laikā, kad prasītāja vēl nebija Īpašuma kopīpašniece. Atbildētājam priekšraksts tika izsniegts par to, ka krūmi atrodas pārāk tuvu ceļam un atbilstoši /vieta/ domes saistošajiem noteikumiem tos ir nepieciešams sakopt, tomēr priekšraksts nevar būt par pamatu atbildētāja rīcībai nozāģēt strīdus ceriņus. Priekšraksts uzliek pienākumu nozāģēt krūmus 5 m platā teritorijā ārpus apsaimniekojamās teritorijas atbilstoši /vieta/ domes 2012.gada 21.augusta saistošajiem noteikumiem Nr./numurs/ "/vieta/ teritorijas, namīpašumu uzturēšanas, saglabāšanas un sabiedriskās kārtības noteikumi".

[3.3] Prasītāja norāda, ka vēlas, lai īpašums būtu tīrs un kārtīgs, tādēļ vēlas to sakārtot, izrokot asos ceriņu celmus, lai novērstu iespēju savainoties, un iestādot vietā jaunus ceriņus, lai Īpašums izskatītos sakopts, sakārtots un tam atkal būtu dzīvžogs, jo pēc atbildētāja rīcības teritorija ir palikusi nesakopta un tajā ir palikuši bīstami asi krūmu celmi.

Atbildētāja rīcība ir radījusi lielas neērtības, jo visiem garāmgājējiem ir atklāts skats uz nekustamā īpašuma pagalmu, kā rezultātā būtiski tiek ierobežots prasītājas privātums. Norādīts, ka kopšana nozīmētu kādu zaru nozāģēšanu, lai vietā izaugtu jauni, nevis visa krūma nociršana. Iepriekš prasītāja neiebilda krūmu apkopšanas darbiem, jo nekad iepriekš atbildētājs nebija nozāģējis ceriņus pilnībā, tos iznīcinot, kā šajā reizē.

[3.4] Dzīvžoga nociršanai ir nepieciešama visu kopīpašnieku piekrišana, jo atbildētāja veiktās darbības var pielīdzināt pārbūvei, kas izmana visa nekustamā īpašuma skatu kopumā. Atbildētāja darbība, nozāģējot dzīvžogu, skar pārējo kopīpašnieku tiesības un intereses, un tādēļ ir uzskatāma par rīcību ar kopīpašumu Civillikuma 1068.panta izpratnē.

Zaudējumu atlīdzība ir saistīta ar nepieciešamību atjaunot nekustamajā īpašumā iepriekšējo stāvokli, norādot, ka ir vērsusies pie vienīgā no ceriņu pārdevējiem, kurš pārdod pieaugušus ceriņus, un prasības pieteikumam pievienotajā tāmē ir iekļautas neatkarīgas ceriņu audzētājas pieejamās ceriņu šķirnes.

[4] 2020.gada 15.oktobrī saņemti atbildētāja papildu paskaidrojumi, kuros norādīts šāds pamatojums.

[4.1] Īpašums ir atbildētāja dzimtas mājas vairākās paaudzēs, kā arī patstāvīgā dzīvesvieta, līdz ar to atbildētājs pret šo īpašumu izturas ar visdziļāko cieņu. Norādīja uz to, ka tāda paskata ceriņi, kādi tie bija arī 2019.gadā, nav uzskatāmi par dzīvžogu un būtiski traucē citu cilvēku un automašīnu kustībai.

[4.2] Atbildētājs neapstrīd, ka ceriņi auga gar Īpašuma sētu, kuras garums gar pašvaldības ceļu ir 43 m, no kuriem ceriņu atjaunojošo griešanu atbildētājs veica ceriņiem, kas auga 5 m garā joslā. Attiecīgi strīdus ceriņi aizņem 1/8 daļu. Atbildētājs nepiekrīt, ka pēc veiktā darba ir palicis nesakopts īpašums, kā arī norāda, ka ceriņi aizsedza tika 5 m līniju, kas neveica dzīvžoga funkciju, jo atlikušie 38 m īpašuma robežas nav aizaudzēti ar ceriņiem vai citiem krūmiem, un ļauj jebkuram garāmgājējam netraucēti ielūkoties pagalmā. Minētais ir pretrunā ar prasītājas argumentiem par privātuma aizskārumu.

Nepiekrīt norādei, ka pēc ceriņu griešanas ir palikuši asi celmi, kas apdraud iedzīvotājus, norādot, ka ceriņus grieza tādā pašā augstumā kā visas iepriekšējās reizes, maksimāli samazinot celmu augstumu. Prasītāja vēlas iedzīvoties uz atbildētāja rēķina un nav iesniegusi pamatojumu, ka 5 m joslā plāno iestādīt 50 ceriņu krūmus, kas ir absurdi un nav realizējams.

[5] Tiesā saņemti prasītājas papildu paskaidrojumi, kuros atkārtoti uzsvērts, ka atbildētājam pieder tikai 1/3 domājamā daļa no Īpašuma, bet atbildētāja norāde par dzimtas īpašumu nav līdz galam patiesa. Vēsturiski īpašums bija sadalīts starp trīs māsām, atbildētāja vecmammu, /pers. D/ vecmammu un trešo māsu no kuras 1989.gadā prasītājas māte iegādājās mājas domājamās daļas. Prasītājas tēvs un māte šo īpašumu kopa, tai skaitā stādīja ceriņus un citus kokus, palīdzēja tā brīža vienai no īpašniecēm /pers. F/. Prasītāja par nepierādītu uzskata atbildētāja atsauci uz kopīpašnieces /pers. E/ mutisko apliecinājumu par ceriņu stādīšanu Īpašumā un norāda, ka šim apgalvojumam nav loģikas, jo šādā gadījumā atbildētājs ir nozāģējis vismaz 32 gadu vecus ceriņu krūmus.

Pēc atbildētāja rīcības, nozāģējot ceriņus, ir pagājuši divi gadi. Prasītāja atsaucas uz /amats/ /pers. G/ atzinumu, kurā ir norādīts, ka ceriņi ir neatgriezeniski bojāti, tie neataugs un, lai atjaunotu dzīvžogu ir nepieciešams stādīt jaunus ceriņus. Prasītāja nolēma veikt ceriņu dzīvžoga atjaunošanu un vienojās ar SIA "/Nosaukums B/" par stādu iegādi un darbu veikšanu. Minētais uzņēmums ir sagatavojis tāmi par kopējo summu 5883,02 *euro*. Atbildētājs 2021.gada 7.maijā traucēja SIA "/Nosaukums B/" veikt plānotos darbus, un tie netika veikti, tomēr ceriņu stādi un melnzeme tika atvesti uz nekustamo īpašumu. Prasītāja norāda, ka ir veikusi daļēju SIA "/Nosaukums B/" pakalpojumu apmaksu 2622,68 *euro* apmērā, attiecīgi minētā summa ir iztērēta, lai atjaunotu atbildētāja nodarītos bojājumus kopīpašumam.

[6] 2021.gada 26.maijā atbildētājs paskaidrojumos norāda, ka veica ceriņu krūmu atvašu kopšanas darbus 5,5 m garā līnijā, gar Īpašuma žogu, gar pašvaldības ceļu, nevis prasītājas norādītajā apmērā, un atvases tika nogrieztas tādā pašā augstumā, kā iepriekšējās reizēs.

Vēsturiski ceriņi bija žoga augstumā 1,1m un dzīvžogu uzturēja atbildētājs, kā arī kopīpašnieces /pers. D/ tēvs. Šāds žoga augstums īpašumā tika izvēlēts, jo blakus esošā jūra tiek novērtēta kā ainaviski nozīmīgs skatu punkts un nevienam nekad nav bijusi vēlēšanās to aizsegt. Aptuveni trīs gadu periodā atbildētājs nepievērsa pietiekošu uzmanību dzīvžogam 5,5 m posmā, kā rezultātā tas pārauga. Uzskata, ka celtā prasība ir atriebība par viņa vēršanos būvvaldē ar iesniegumu par prasītājas nelikumīgo būvniecību.

Atbildētājs nepiekrīt prasītājas argumentam, ka nogrieztie ceriņi neataugs un ir pilnībā iznīcināti, norādot, ka ceriņi bija atauguši jau vismaz 1,65 m augstumā un ziedēja.

[7] Lietā kā trešā persona pieaicināta Īpašuma kopīpašniece /pers. D/.

[8] Trešā persona iesniegusi savus paskaidrojumi, kuros norāda, ka par pareiziem atzīst prasītājas prasības pieteikumā un paskaidrojumos sniegto faktisko apstākļu izklāstu.

Par vērtīgiem uzskatīja viņas un pušu kopīpašumā augušos ceriņus, kurus atbildētājs nocirta 2019.gadā. Pie žoga augušie ceriņi pildīja praktisku dzīvžoga funkciju, jo pasargāja kopīpašumu vismaz daļēji no ceļa putekļiem, vēja un garāmgājēju uzmanības, novērsa augsnes izkalšanu un palīdzēja īpašumā radīt patīkamu, mājīgu, relaksējošu atmosfēru, bija vizuāli baudāmi ziedēšanas laikā. Īpašumā ir kopīpašnieku starpā noteikta mutiska vienošanās par ēku un zemes daļas lietošanu. Savukārt atbildētāja nocirstie ceriņi atradās vistuvāk tieši prasītājas lietotajai īpašuma zemes daļai, un trešās personas ieskatā, lielāko labumu sniedza tieši prasītājai un viņas ģimenei. Trešā persona zina, ka prasītājai nocirstie ceriņi bija mīļi, viņa par tiem rūpējas, un šie fakti bija zināmi arī atbildētājam. Atbildētājs ilgstoši ir uzvedies nesavaldīgi, izteica nepamatotus un absurdus pārmetumus tieši prasītājai, dažkārt arī trešajai personai un tas ir novedis pie ieilguša konflikta un spriedzes kopīpašumā. Atbildētājs uzskata sevi par vienīgo, galveno personu, kas drīkst pieņemt

lēmumus un veikt darbības, kas skar pārējos kopīpašniekus, jo rīkojas vienpersoniski, nemēdz ar pārējiem kopīpašniekiem saskaņot savas darbības. Pretēji atbildētāja viedoklim, uzskata, ka tieši viņa un prasītāja ir nodrošinājušas īpašuma uzturēšanas un apsaimniekošanas darbus, veicot būtiskus ieguldījumus kopīpašuma ēku remontēšanā, zemes labiekārtošanā, pagalma sakopšanā.

[9] Zemgales rajona tiesa ar 2022.gada 3.februāra spriedumu prasību noraidīja.

Spriedumā ietverts tālāk minētais pamatojums.

[9.1] No lietas materiāliem un pušu paskaidrojumiem secināms, ka Īpašuma kopīpašnieki nav vienojušies par to, kā notiek viņiem piederošā īpašuma ikdienas apsaimniekošana un uzturēšana. Puses katra pēc savas izpratnes un vajadzības veic darbus un rīkojas nesaskaņoti nekustamajā īpašumā, piemēram, atbildētājs pļauj zālienu, bet nedara to visa īpašuma teritorijā, atstājot viņa iedomātu platību, kura pēc viņa viedokļa būtu jāuztur kārtībā prasītājai, prasītāja īpašuma teritorijā uzglabā būvgružus.

Minētais apstāklis ir radījis situāciju, kurā kopīpašniekiem nav vienotas izpratnes par visa nekustamā īpašuma kā vienota kopuma uzturēšanu un attīstību, kā arī izraisījis dažādus sadzīviskus ilgstošus konfliktus, kuros kopīpašnieki viens otram izsaka pārmetumus.

[9.2] Prasītāja, piesakot prasību par zaudējumu piedziņu, to pamato ar apstākli, ka atbildētājs bez viņas kā kopīpašnieces piekrišanas, vienpersoniski ir nocirtis ceriņus, kas auga gar nekustamā īpašuma sētu, kas savukārt robežojas ar pašvaldības grants ceļu, pilnībā iznīcinot ceriņus.

[9.3] Ceriņi, par kuriem pieteikts strīds, auga gar nekustamā īpašuma sētu, kas robežojas ar pašvaldības ceļu /vieta/ teritorijā. Starp pusēm pastāv strīds par atbildētāja ar trimmeri nogriezto ceriņu augšanas vietas platību. Atbildētājs atzīst, ka ir griezis ceriņus tikai 5m platībā gar īpašuma žogu.

[9.4] Atbildētājs, iesniedzot 2013.gada 13.aprīļa/vieta/ pašvaldības policijas priekšrakstu, ir pierādījis, ka ceriņus, kas aug gar īpašuma sētu, ir nepieciešams regulāri kopt, pretējā gadījumā ceriņi, kas ir olīvdzimtas koks, ātri dzenot atvases var radīt situāciju, kad tiek pārkāpti /vieta/ teritorijas, namīpašumu uzturēšanas, saglabāšanas un sabiedriskās kārtības noteikumi. Ne prasītāja, ne arī trešā persona savos paskaidrojumos nav apstrīdējusi atbildētāja norādīto, ka pirms 2019.gada 25.maija atbildētājs periodiski apgrieza ceriņus.

[9.5] Apskatot nekustamo īpašumu dabā, pušu iesniegtās fotogrāfijas un izvērtējot pušu sniegtos paskaidrojumus, secināms, ka ceriņi, kas auga gar nekustamā īpašuma sētu, ne vairāk kā 9 m joslā nekustamajā īpašumā, tika izmantoti kā dzīvžogs. Minētie ceriņi nekustamajā īpašumā netika uzturēti kā košumkrūmi daiļdārza izpratnē, proti, tie netika audzēti ar diviem vai trīs stumbriem, kas veido apaļu vai sirds veida vainaga lapotni, regulāri izgriežot atvases.

Minētie ceriņi auga brīvi, dzenot daudz atvases ap iepriekšējos gados cirstiem pamatcelmiem, un minētās atvases netika izkoptas, tās brīvi auga veidojot pāraugušu dzīvžogu, kas pavasaros ziedēja. Minētais ir redzams arī prasītājas iesniegtajās fotogrāfijās, kas pievienotas Īpašuma situācijas plānam, atspoguļojot ceriņus pirms 2019.gada 25.jūnija, kā arī no prasītājas iesniegtajām fotogrāfijām, kuros redzami ceriņi 2017.gadā.

Minēto apstiprina arī prasītājas pieaicinātā liecinieka /pers. H/ liecība, par to, ka viņš ir palīdzējis prasītājai kopt gar žogu augušos ceriņus, proti, tos apgriezis, tā lai tiek uzturēts taisnstūrveida dzīvžogs.

[9.6] No atbildētāja paskaidrojumiem un lietai pievienotajām fotogrāfijām izriet, ka pēc 2019.gada 25.maija, atbildētājs ar krūmgriezi nogrieza ceriņus, kas auga gar Īpašuma sētu, kas robežojas ar pašvaldības ceļu līdz ar zemi. Vienlaicīgi atbildētājs neatzīt visu ceriņu nogriešanu, par kuriem tiek celta prasība, norādot, ka ceriņi, kurus viņš nav griezis, tika nogriezti vēlāk un viņam nav zināma persona, kas to izdarīja. No lietas materiāliem nav konstatējama precīza platība, kādā atbildētājs veica minētās darbības 2019.gada 25.jūnijā.

[9.7] Izvērtējot lietas faktiskos apstākļus un apskatot pušu norādīto vietu Īpašumā, nevar piekrist prasītājas viedoklim, ka ar atbildētāja atzītajām darbībām, atbildētājs ir pilnībā iznīcinājis ceriņus.

[9.8] Apskatot Īpašumu dabā, konstatējams, ka gar īpašuma sētu, kas robežojas ar pašvaldības ceļu, nogriezto ceriņu atvases ir ataugušas vidēji 70 - 100 cm augstumā. Vienlaicīgi apskatot celmus, konstatējams, ka ceriņi ir griezti dažādos laika periodos ar vairāku gadu starpību, jo redzami resnāki nozāģēti ceriņu pamatcelmi, kas ir daļēji apauguši ar sūnu, nomelnējuši, kā arī pirksta vai divu pirkstu resnuma atvašu celmi, kas ir gaišāki, attiecīgi griezti nesenākā periodā.

Apskatot notikuma vietu dabā, secināms, ka atbildētājs 2019.gada 25.jūnijā ir nozāģējis līdz ar zemi ceriņu atvases, kas bija ataugušas no iepriekšējā periodā veiktās ceriņu apgriešanas. Turklāt, ceriņu atvases nav iznīcinātas, tās ir ataugušas un tuvāko divu gadu laikā no tām var tikt izveidots biezs dzīvžogs. Minētie secinājumi izdarīti no dzīvē gūtajiem novērojumiem, minot kā piemēru /vieta/ daudzdzīvokļu māju rajonus, kurā arī aug ceriņi, kas netiek veidoti kā daiļdārza košumkrūmi, tie aug brīvi, dzenot atvases, pavasaros krāšņi ziedot, bet pēc to apgriešanas līdz ar zemi, piecu gadu periodā ataug tādā pašā augstumā un apjomā kā pirms tika apgriezti.

[9.9] Lietā iesniegtais /amats/ /pers. G/ atzinums vērtējams kritiski, jo atzinumā/amats/ ir vadījusies no prasītājas vienpersoniski sniegtās informācijas, nav pētījusi un devusi secinājumus par nogriezto ceriņu celmu vecumu, proti, vai visi ceriņu celmi ir nozāģēti vienā laikā, vai dažādos periodos. Turklāt, atzinumā norādītais par darbībām, kas nepieciešamas dārza skaituma un dzīvžoga atjaunošanai liecina, ka /amats/ savu viedokli sniedz no pozīcijas, ja būtu nozāģēti labi kopti un veidoti daiļdārza ceriņi, nevis kā to secinājusi tiesa, nogrieztas ir ceriņu atvases, kas ataugušas no iepriekšējām ceriņu griešanas reizēm.

[9.10] Norādāms, ka katram nekustamajam īpašumam, gan ēkām, gan zemei ir nepieciešama apsaimniekošana, kas rada īpašuma uzturēšanai nepieciešamos un derīgos izdevumus (Civillikuma 865. – 867.pants).

Izvērtējot lietas faktiskos apstākļus, atzīstams, ka atbildētāja darbības ar krūmgriezi apgriežot ceriņu atvases, ir saistāmas ar nekustamā īpašuma apsaimniekošanas un uzturēšanas darbībām, tās nav vērtējamas kā prettiesiskas vai tādas, kas radītu īpašuma vērtības samazinājumu vai mainītu pielietojuma veidu.

Izprotams ir prasītājas emocionālais pārdzīvojums, ieraugot līdz zemei nogriezto dzīvžogu, tomēr minētais nav pietiekošs pamats, lai atbildētāja rīcība tiktu atzīta par tādu, kas Civillikuma 1068.panta izpratnē dotu pamatu pieprasīt zaudējumu atlīdzināšanu.

[9.11] Par pamatotiem atzīstami atbildētāja iebildumi, ka nogrieztie ceriņi aizņēma mazāko daļu no nekustamā īpašuma robežas, kas stiepjas gar pašvaldības ceļu, līdz ar to, ceriņu ietekme uz nekustamā īpašuma pagalmu nav tik būtiska. No nekustamā īpašuma plāna redzams, ka dažus metrus no ceriņu dzīvžoga atrodas nekustamā īpašuma ēkas daļa un ieeja tajā, savukārt pagalms, kurš ikdienā tiek izmantots ne tikai kā piekļuve ēkai, atrodas aiz ēkas. Līdz ar to, prasītājas un trešās personas norādes par ceriņu ietekmi uz visu nekustamo īpašumu, atzīstami par nepamatotām.

Vienlaicīgi norādāms, ka abām kopīpašniecēm bija iespēja novērst atbildētāja rīcību, savlaicīgi izsakot savus viedokļus par ceriņu dzīvžoga uzturēšanas kārtību. Kā jau minēts iepriekš, prasītāja nav apstrīdējusi argumentu, ka atbildētājs pirms 2019.gada 25.jūnija bija vairākkārt veicis ceriņu apgriešanu, kam pārējās kopīpašnieces neiebilda.

[10] Par Zemgales rajona tiesas 2022.gada 3.februāra spriedumu apelācijas sūdzību iesniedza prasītāja, uzskatot spriedumu par nepamatotu un pārsūdzot to pilnā apmērā.

Sūdzība pamatota ar turpmāk minētajiem apstākļiem.

[10.1] Tiesa lietā ir pieņēmusi pretrunīgus lēmumus un izdarījusi pretrunīgus secinājumus, kā arī nav ņēmusi vērā prasītāja norādi par nepieciešamību

saņemt eksperta atzinumu.

Papildus jānorāda, ka lieciniece /pers. G/ tika nopratināta arī tiesas izbraukuma sēdē, kurā tiesa veica nozāģēto ceriņu apskati uz vietas, tiesa neuzdeva jautājumus par ceriņu celmu vecumu.

Šajā gadījumā tiesa ir uzskatījusi, ka tiesneses dzīves pieredze un novērojumi dabā ir precīzāki un zināšanas dziļākas par nepieciešamību saņemt sertificēta speciālista atzinumu un veikt neatkarīgu ekspertīzi.

Tātad tiesa pieņēma lēmumu atteikt noteikt ekspertīzi norādot, ka /pers. G/ kā speciālistes viedoklis ir tiesas rīcībā. Bet spriedumā šīs liecības tiek apstrīdētas. Arī vēlāk tiesai nebija nepieciešams papildus uzdot jautājumus lieciniecei, lai gan pašai tiesai acīmredzami radās šaubas par speciālistes liecināto.

[10.2] Tiesas ieskatā, īpašuma pārveide veicot ar citiem kopīpašniekiem nesaskaņotu dzīvžoga nozāģēšanu nav tāda rīcība, kura būtu ietverta Civillikuma 1068. pantā, veicot tā iztulkošanu. Prasītāja uzskata, ka šāds viedoklis ir nepareizs.

[10.3] Lietas izskatīšana laikā atbildētājs atbildot gan uz tiesas jautājumiem, gan uz prasītājas jautājumiem ir apliecinājis, ka ir notikusi faktiska vienošanās par īpašuma lietošanu, kā arī vienošanās par īpašuma apsaimniekošanu. Atbildētājs norādīja, ka ir teritorija, kuru viņš nekad nav apsaimniekojis, tas ir nav veicis zāles pļaušanu, savākšanu un krūmu griešanu.

Vērtējot atbildētāja paskaidrojumus par apsaimniekošanas jautājumu, tiesa ir devusi vienas puses paskaidrojumiem priekšroku attiecībā uz pārējo pušu paskaidrojumiem un šādu savu rīcību nav motivējusi.

Pretēji tiesas secinājumam gan prasītāja, gan trešā persona ir norādījusi, ka teritorijā, kurā auga ceriņi, atbildētājs nekad nav veicis uzkopšanas darbus. Vēl vairāk trešā persona savos paskaidrojumos norādīja, ka uzskata, ka ceriņu zāģēšana ir bijusi atriebība no atbildētāja puses.

[10.4] Lūdzu pievērst uzmanību, ka tiesa /pers. G/ iesniegtā atzinumā ir izlasījusi tā, kā tur nav. /pers. G/ savā atzinumā un liecībās, gan tiesā, gan pierādījumu apskates laikā nekad nav norādījusi, ka būtu "*nozāģēti labi kopti un veidoti daiļdārza ceriņi*", tieši pretēji /pers. G/ savā atzinumā ir norādījusi, ka "*ceriņi bija stādīti, lai veidotu dzīvžogu un kalpotu kā aizsargjosla, kas pasargātu no vēja un ceļa putekļiem*", kā arī /pers. G/ norāda, ka "*tā kā ceriņi ir nozāģēti pārāk zemu (aptuveni 2-3 centimetri virs zemes) ir nogriezta tā auga daļa, uz kuras tika uzpotēta šķirne, un dotajā brīdī ir izaugušas nevajadzīgas atvases*."

[10.5] Noraidot prasītājas lūgumu par ekspertīzes veikšanu, tiesa ar savu lēmumu ir liegusi prasītājai iegūt pierādījumus, kuri ir svarīgi iztiesāšanas gaitā. Tiesa noraidījusi pieteikumu par ekspertīzi, norādot, ka tā nav nepieciešama, bet vēlāk spriedumā apšaubījusi prasītājas pieaicinātās liecinieces liecību un sniegto atzinumu.

[11.6] Tiesa nav vērtējusi visus pierādījumus, kuri atrodas lietā. Prasītājs 2021.gada 19.maijā iesniedza papildus paskaidrojumus, kuros norādīja, ka SIA "/Nosaukums B/" ir veicis ceriņu apsekošanu un sniedzis atzinumu, ka ceriņi ir nozāģēti pārāk zemu, tie neataugs. Lietai ir pievienots 2021.gada 07.maija ceriņu dzīvžoga apsekošanas akts. Šo pierādījumu tiesa nav vērtējusi un analizējusi.

[10.7] Apkopojot iepriekš minēto, šajā lietā prasītāja ir iesniegusi divu speciālistu atzinumus par ceriņu nozāģēšanu, lūgusi nozīmēt ekspertīzi, ko tiesa ir noraidījusi. Pieaicinātie speciālisti ar attiecīgu izglītību ir atzinuši, ka ceriņi ir neatgriezeniski iznīcināti. Lai arī šie atzinumi ir iesniegti kā liecinieku liecības, tām ir piešķirama liela ticamības pakāpe, jo lietā nav citu speciālistu viedokļi vai liecības, bet tikai atbildētāja paskaidrojumi.

Atbildētājs nav pieaicinājis savu dārzkopības speciālistu vai citu personu, kura apstiprinātu atbildētāja apgalvojumus par veikto darbību ietekmi uz ceriņiem. Atbildētājs ar citu speciālistu viedokli nav atspēkojis prasītājas iesniegtos pierādījumus un prasītāja pieaicināto lieciniecu liecības.

Prasītāja, savukārt savus apgalvojumus ir pierādījusi papildus ar speciālista liecībām un ir lūgusi nozīmēt ekspertīzi, lai pierādītos speciālista liecībās izteiktais apgalvojums.

[10.8] Tiesa nav devusi savu vērtējumu liecinieka /pers. H/ liecībām, kurās liecinieks liecināja, ka ir kopis un apsaimniekojis prasītājas rīcībā nodoto zemesgabala daļu pie prasītājas ieejas dzīvojamā mājā, kopis ceriņus, tos apgriezis un uzturējis kā dzīvžogu. Šos darbus tieši atbildētājs aizliedza /pers. H/ veikt, izdzenot viņu no īpašuma. To ka /pers. H/ tika liegta iespēja veikt prasītājas īpašuma daļas apsaimniekošanu un uzkopšanu, apliecināja arī atbildētāja pārstāve, norādot, ka /pers. H/ tika "laipni palūgts atstāt īpašumu" un "atļauts tajā atrasties tikai laikā, kad klāt ir prasītāja". Minētais norāda, ka pats atbildētājs ar savu aktīvu rīcību ir liedzis prasītājai veikt īpašuma apsaimniekošanu un kopšanu, liekot šķēršļus. Vēlāk šo savu rīcību aizmirstot un norādot, ka prasītāja neveic īpašuma daļas kopšanu.

[11] Par iesniegto prasītājas apelācijas sūdzību trešā persona iesniegusi paskaidrojumus, kuros norāda, ka pievienojas apelācijas sūdzībā paustajam prasītājas viedoklim, ka pārsūdzētais spriedums uzskatāms par kļūdainu un nepamatotu.

Paskaidrojumi satur turpmāk minētos argumentus.

[11.1] No sprieduma satura kopumā var noprast, ka tiesa atzīst atbildētāja darbības ar ceriņiem par pēc būtības tiesiskām. Tomēr tiesa spriedumā nav pamatojusi šādu uzskatu, kā arī nav pamatojusi - kādēļ ir ignorēts prasītājas un trešās personas paskaidrojumos norādītais, ka pušu starpā pastāvēja vienošanās par kopīpašuma (arī zemes) lietošanas kartību, ka nocirstie ceriņi auga pie prasītājas atsevišķā lietošanā esošās ēkas daļas, kā arī, ka nocirstos ceriņus pastāvīgi līdz šim bija kopusi un citādi par tiem rūpējusies bija tikai un vienīgi prasītāja. Šādu argumentāciju pamatoti savā apelācijas sūdzībā ir paudusi arī prasītāja, kam trešā persona pilnībā pievienojas.

[11.2] Norāda uz tiesas kļūdaino secinājumu spriedumā, ka ne prasītāja, ne arī trešā persona savos paskaidrojumos neesot apstrīdējušas atbildētāja norādīto, ka arī pirms 2019.gada 25.maija atbildētājs periodiski apgriezis ceriņus. Šeit tiesa kļūdaini pieņēmusi, ka runa ir par nocirstajiem strīdus ceriņiem, kas auga prasītājas lietotajā kopīpašuma daļā. Prasītāja savā apelācijas sūdzībā pamatoti ir norādījusi, ka atbildētājs šādas darbības bija veicis ar ceriņiem, kas auga viņa atsevišķā lietošanā esošajā zemes daļā. Trešā persona šeit vēlas vēlreiz norādīt uz faktiski pastāvošo dalīto kopīpašuma lietošanas kārtību. Atbildētājs jau iepriekš bija līdzīgā veidā nocirtis ceriņus savā lietošanā esošajā kopīpašuma zemes daļā. Tomēr nekādus apkošanas darbus, pretēji tiesa secinājumam, pirms 2019.gada 25.jūnija nav veicis ar prasītājas lietošanā esošajā zemesgabalā augošajiem ceriņiem.

[11.3] Tiesa spriedumā ir pilnībā ignorējusi trešās personas paskaidrojumos norādītos ceriņu nociršanas apstākļus, kas trešās personas ieskatā uzskatāmi par būtiskiem. Proti, kā trešā persona to tiesai ir izklāstījusi, atbildētājs ceriņu nociršanu veica īsi pēc 2019.gada Jāņu brīvdienām, iniciējot kārtējo konfliktu ar prasītāju, par ko pats atbildētājs /pers. D/ personīgi izstāstīja, acīmredzot vēloties no /pers. D/ saņemt atbalstu šajā konfliktā. Sarunas laikā nekas netika minēts par ceriņu kopšanu, toties tika dots nepārprotams mājiens, ka ceriņi nocirsti, kā atmaksa jeb atriebība par Jāņu brīvdienās viņam, it kā nodarītajiem, aizskārumiem no prasītājas puses. Spriežot pēc lietā iesniegtajiem pierādījumiem, versija par ceriņu kopšanu, pirmoreiz parādījās brīdī kad prasītāja savu tiesību aizsargāšanas nolūkā par ceriņu nociršanas faktu vērsās pašvaldības policijā, kas par notikušo faktu sagatavoja protokolu.

[11.4] Jāuzver, ka tiesas dzīvē gūtajos novērojumos balstītais secinājums par ceriņu spēju reģenerēties, t.i., ataugt, dzenot atvases, pats par sevi nenozīmē, ka nocirsties ceriņi jebkad atgūtu iepriekšējo stāvokli. Tiesa nav pievērsusi uzmanību un analizējusi /pers. G/ atzinumā norādītu būtisku faktu, ka konkrētajā gadījumā ceriņi ir nozāģēti pārāk zemu *(aptuveni 2-3 centimetri virs zemes)* un tamdēļ ir nogriezta tā auga daļa, uz kuras tika uzpotēta šķirne. Tātad, pat hipotētiskā ceriņu ataugšanas gadījumā, izaugušās atvases būtu nevis potētas atvases, bet gan tikai mežeņi, kas vispār izslēdz iespēju, ka ceriņi jebkad varētu atjaunoties iepriekšējā stāvoklī.

[12] Par prasītājas apelācijas sūdzību atbildētāja pilnvarotā pārstāve iesniedza rakstveida paskaidrojumus, norādot, ka apelācijas sūdzību neatzīst.

Papildu paskaidrojumos uzsvērti šādi argumenti.

[12.1] Prasītājas priekšlaicīgi izvēlētā eksperte strādā uzņēmumā, kura rēķinu un tāmi prasītāja mēģinājusi iekļaut prasības grozījumos. Prasītāja ignorējusi faktu, ka viņas izvēlētais eksperts ir uzskatāms par ieinteresēto personu izskatāmajā jautājumā.

Atteikumā noteikt ekspertīzi nozāģēto ceriņu celmiem, tiesa pamatoti norādījusi, ka no lietas materiāliem nav viennozīmīgi secināms ekspertīzes priekšmets.

[12.2] /pers. G/ lietā piedalījās kā lieciniece, ar vidējā līmeņa izglītību dārzniecības jomā, līdz ar to nekādā ziņā nebūtu vērtējama kā speciāliste. Turklāt lieciniece nopratināšanas laikā tiesa viņai uzdeva vairākus precizējošus jautājumus par izskatāmo lietu, uz daļu no kuriem, lieciniece tā arī nespēja sniegt konkrētas un pārliecinošas atbildes, tādējādi apliecinot savu nepietiekamo kompetenci izskatāmajā jautājumā.

Līdz ar to pamatots tiesas norādītais spriedumā, ka lieciniece /pers. G/, sniedzot liecības vadījusies no prasītājas vienpersoniski sniegtās informācijas.

[12.3] Atbildētājs kategoriski noraida prasītājas apgalvojumu un norāda, ka visas tiesvedības gaitā, kā arī savos paskaidrojumos ir norādījis, ka Īpašuma līdzīpašnieku starpā nav noslēgta ne mutiska, ne arī rakstiska vienošanās par īpašuma teritorijas uzturēšanu un apsaimniekošanu.

Norāda, ka pārsvarā tikai viņš ir veicis kopīpašuma teritorijas apsaimniekošanu (tai skaitā arī krūmu kopšanu gar pašvaldības ceļu), atstājot nelielu daļu nepļautas teritorijas prasītājas faktiskā lietošanā esošo telpu durvju priekšā, norādot, ka vismaz tik daudz, kā savu durvju priekšu, prasītājai būtu jākopj.

[12.4] Nevienā no saviem paskaidrojumiem ne prasītāja, ne trešā persona nav apstrīdējušas atbildētāja minēto, ka viņš agrāk kopis strīdus ceriņu krūmu atvases. Par savām iepriekšējām darbībām, apgriežot strīdus ceriņu krūmus pirms 2019.gada, atbildētājs, kā pierādījumu tiesai, ir iesniedzis fotogrāfijas ar veciem, apsūnojušiem ceriņu krūmu celmiem, kā arī ir norādījis uz tiem klātienes tiesas sēdē.

[12.5] Pareizs ir tiesas secinājums, ka ir nepieciešama regulāra ceriņu atvašu kopšana, kuri aug gar robežu ar pašvaldības ceļu, lai izvairītos no situācijas, ka ceriņam ātri dzenot atvases, tiktu pārkāpti /vieta/ teritorijas, namīpašumu uzturēšanas, saglabāšanas un sabiedriskās kārtības noteikumi.

[12.6] Norāda, ka 2022.gada 4.augustā tika izrakti pilnīgi visi strīdus ceriņi, kuri bija atauguši vairāk kā 150 cm augstumā un jau ziedēja, un to vietā iestādīja pašas izvēlētos krūmu stādus, turklāt, prasītāja iestādīja pašas izvēlētos krūmus arī tajās vietās, kurās atbildētājs nebija veicis kopšanas darbus.

Atbildētājs vairākkārtējos rakstiskos lūgumos lūdzis prasītāju neveikt darbības, kuru rezultātā tiktu iznīcināts izskatāmās lietas pierādījums. Prasītājas arguments, ka veicot šīs pretlikumīgās darbības viņa ir atjaunojusi sākotnējo stāvokli neiztur kritiku. Norādāms, ka sākotnējā stāvokļa atjaunošana nav uzskatāma situācijā, kad, piemēram, ziedošu spirejas krūmu izrok un tā vietā iestāda neperspektīvu ceriņa stādu. Prasītāja stādīšanas darbus veikusi vadoties tikai no savām subjektīvām iegribām, kuras pieprasa apmaksāt atbildētājam. Tai skaitā, veicot šādus simulatīvus atjaunošanas darbus, pati prasītāja ir iznīcinājusi iespēju veikt ekspertīzi krūmiem. Tam ir loģisks izskaidrojums, proti, redzot, ka ceriņu krūmi lieliski ataug, ir dzīvotspējīgi un nav nemaz iznīcināti, prasītāja saprata, ka visi viņas prasījumi faktiski ir noraidāmi. Proti, bija skaidri redzams, ka atbildētājs neko nav nedz iznīcinājis, nedz bojājis, vienkārši veicis kārtējos apkopšanas darbus, kā rezultātā ceriņu krūmi ataug un pilda savus sākotnējo funkciju. Šo faktu konstatēja arī tiesa savā izbraukuma tiesas sēdē.

[13] 2022.gada 23.decembrī no prasītājas saņemti papildu paskaidrojumi, kuros norāda, ka atbildētājs ir norādījis, ka atzīst ceriņu nozāģēšanas faktu gar pašvaldības ceļu, teritorijas iekšienē 6m garumā gar sētu, starp ieejas vārtiņiem un iebraucamiem vārtiem.

Kopējais piegādāto un iestādīto ceriņu skaits ir 35 gabali, kopējās izmaksas prasītājai bija 5883,02 *euro*, viena ceriņa iestādīšana izmaksāja 168,09 *euro*. Saskaitot minētajā teritorijā iestādītos ceriņu krūmus, ir redzams, ka iestādīti 24 gabali, tas nozīmē, ka šajā teritorijas daļā, par ko nav strīda, iestādīto ceriņu izmaksas ir 4034,16 *euro*.

[14] Apelācijas instances tiesas sēdē prasītājas pilnvarotais pārstāvis advokāts Kristaps Mežinskis prasību un apelācijas sūdzību uzturēja uz tajās norādītajiem apstākļiem.

Tiesas sēdē atbildētāja pilnvarotā pārstāve /pers. C/ prasību un apelācijas sūdzību neatzina.

Trešās personas pilnvarotais pārstāvis sniedza paskaidrojumus par lietas faktiskajiem apstākļiem.

Motīvu daļa

[15] Civillietu tiesas kolēģija, uzklausījusi lietas dalībnieku paskaidrojumus, liecinieces liecību, pārbaudījusi un novērtējusi lietā iegūtos pierādījumus, izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus atzīst, ka prasība un apelācijas sūdzība ir noraidāmas.

Apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā.

Prasītāja pārsūdzējusi pirmās instances tiesas spriedumu pilnā apjomā, līdz ar to apelācijas instances tiesa skata lietu pēc būtības pilnā apjomā.

[16] Civilprocesa likuma 432.panta piektajā daļā ir noteikts, ka sprieduma motīvu daļā norāda šā likuma 193.panta piektajā daļā minētos apstākļus, kā arī motivē attieksmi pret pirmās instances tiesas spriedumu. Ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Pamatojoties uz minēto tiesību normu, tiesas kolēģija atzīst, ka Zemgales rajona tiesas 2022.gada 3.februāra spriedums kopumā ir pareizs un lietas faktiskajiem apstākļiem atbilstošs, līdz ar to tiesas kolēģija pievienojas šī sprieduma motivācijai un neatkārto minētos argumentus.

[17] Prasītāja ir cēlusi prasību par zaudējumu piedziņu, kas izpaudusies kā mantas samazināšana, proti, atbildētāja rīcības rezultātā ir iznīcināti ceriņi, kurus ir bijis nepieciešams atjaunot iepriekšējā stāvoklī. Sākotnēji prasība celta par priekšā stāvošu zaudējumu piedziņu, lietas izskatīšanas laikā ceriņi ir atjaunoti, un ir lūgts piedzīt jau radušos zaudējumus.

[17.1] Saskaņā ar Civillikuma 1770.pantu ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums. Tiesību doktrīnā, atklājot minētās tiesību normas saturu, atzīts: "[..] mūsdienu valodā ar jēdzienu „zaudējums" saprot jebkādu mantas samazinājumu, zudumu vai bojājumu, kā arī peļņas atrāvumu, papildu izdevumus vai citas mantiski novērtējamas tiesību aizskāruma sekas." *(Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. - Rīga: Mans Īpašums, 1998, 267.lp.).*

[17.2] Atbilstoši Civillikuma 1771. un 1772.pantam jāatlīdzina ir tikai jau cēlies, faktiski pastāvošs zaudējums, kas var būt cietušās personas

tagadējās mantas samazinājums vai arī viņa sagaidāmās peļņas atrāvums. Civillikuma 1779.pants piemērojams sistēmiski ar Civillikuma 1775.pantu, atbilstoši kuram, personai jāatlīdzina zaudējumi, ja ir 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; 2) zaudējumu esamība; 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļautu darbību *(K.Torgāns. Saistību tiesības. Mācību grāmata. - Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 209.lp.).*

[17.3] Tiesa var apspriest prasījuma pamatotību vai nepamatotību, noskaidrojot un izvērtējot vienīgi tos faktus un apstākļus, kurus puses norādījušas kā prasības, pretprasības vai iebildumu pamatu. „[..] tiesai nav pēc savas iniciatīvas jāvērtē visi iespējamie prasījuma pamati, ja prasītājs tādus pats nav izvirzījis" *(Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 14.oktobra spriedums lietā Nr.SKC- 255/2008).* Prasītājam jāpierāda tiesību aizskārums, ar ko viņam nodarīti zaudējumi un to apmērs (Civillikuma 1635. un 1779.pants). Jebkurā gadījumā prasītājai jāpierāda, ka atbildētājs ar savu darbību vai bezdarbību ir radījis tai zaudējumus (Civillikuma 1779.pants).

Puse cenšas pārliecināt tiesu par noteiktu tiesisko attiecību un juridiski nozīmīgu faktu esamību vai neesamību. To var panākt ar pierādījumiem un pierādīšanu *(A.Līcis. Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2003, 62.lpp.).*

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 92.pantu pierādījumi ir ziņas, uz kuru pamata tiesa nosaka tādu faktu esību vai neesību, kuriem ir nozīme lietas izspriešanā. Savukārt šā likuma 93.panta pirmā daļa noteic, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

[18] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 96.panta piekto daļu pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

[18.1] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka lietā nav strīda par šādiem apstākļiem.

[18.1.1] No /vieta/ zemesgrāmatas nodalījuma Nr./numurs/noraksta redzams, ka Īpašums ierakstīts zemesgrāmatā 1996.gada 23.aprīlī, ka 1996.gada 23.aprīlī nostiprinātas īpašuma tiesības /pers. E/, /pers. J/ un /pers. F/, katrai uz 1/3 domājamo daļu.

[18.1.1.1] Atbilstoši lietas dalībnieku paskaidrojumiem, nodalījuma norakstam un tiesas iegūtās informācijas, izvērtējot pušu civiltiesiskos strīdus citās civillietās secināms:

- ka /pers. F/, kura 1973.gada 21.februārī mantojusi no /pers. K/ 1/3 domājamo daļu no dzīvojamās mājas un trīs saimniecības ēkām, un 1995.gada 30.novembrī izpirkusi 1/3 domājamo daļu zemes, ir /pers. B/ māte;
- ka /pers. J/, kura 1989.gada 16.februārī iegādājusies no /pers. L/ – kā /pers. K/ mantinieces, 1/3 domājamo daļu namīpašuma un 1995.gada 30.novembrī izpirkusi 1/3 domājamo daļu zemes, ir /pers. A/ māte;
- ka /pers. E/, kura 1989.gada 16.februārī dāvinājumā no /pers. M/ – kā /pers. K/ mantinieces, saņēmusi 1/3 domājamo daļu namīpašuma un 1995.gada 30.novembrī izpirkusi 1/3 domājamo daļu zemes, ir /pers. D/ māte;
- ka /pers. F/ pirms mantojuma iegūšanas dzīvoja /vieta/;
- ka /pers. E/ pirms dāvinājuma līguma noslēgšanas dzīvoja /vieta/;
- ka /pers. J/ pirms pirkuma līguma noslēgšanas dzīvoja īpašumā "/Nosaukums A/".

[18.1.1.2] Īpašuma tiesības uz 1/3 domājamo daļu no Īpašuma: /pers. B/ ieguvis nevis mantojot, bet uz atsavinājuma līguma pamata, uzņemoties uztura došanas pienākumu pret māti /pers. F/; /pers. A/ – mantojot uz likuma pamata no mātes /pers. J/; /pers. D/ – arī uz atsavinājuma līguma (dāvinājums) pamata no mātes /pers. E/.

[18.1.1.3] Vērtējot pušu un viņu radinieku īpašumtiesību iegūšanas laiku un pamatu, lietā sniegtos paskaidrojumus par katra kopīpašnieka saistību ar Īpašumu, tā lietojumu, ir atzīstams, ka visiem kopīpašniekiem Īpašums ir ar sentimentālu vērtību. Turklāt šis īpašums pusēm līdzīgi saistās ar vecākiem, ģimeni un tajā pavadīto laiku, ieguldīto darbu un atmiņām.

Minētais kopumā norāda uz to, ka nav pamatots atbildētāja viedoklis, ka Īpašums ir tikai atbildētāja dzimtas īpašums un prasītājai nebūtu nekādu saistību ar šo Īpašumu.

[18.1.2] Lietā nav strīda par to, ka 2013.gada 13.aprīlī /vieta/pašvaldības policijas /amats/ ir izsniedzis priekšrakstu ar kuru brīdināja Īpašuma īpašniekus, ka Īpašumam pieguļošajā publiski lietošanā esošajā teritorijā 5 metru platā joslā ārpus apsaimniekojamās teritorijas nav nozāģēti krūmāji (lietas 1.sējums 53.lapa).

[18.1.3] Neskatoties uz to, ka apelācijas sūdzībā prasītāja norāda, ka nepiekrīt, ka atbildētājs iepriekš ir veicis ceriņu apkopšanu, šo faktu apgalvo arī trešā persona savos paskaidrojumos, tiesas kolēģija atrod, ka atbildētājs ir veicis ceriņu apkopšanas darbus, turklāt prasītāja šo apgalvojumu savos 2020.gada 10.jūlija paskaidrojumos nenoliedza (1.sējums, lietas 101.lapa).

[18.1.4] Kopīpašnieku starpā ir konfliktējošas attiecības. Pušu starpā ir civiltiesisks strīds par kopīpašuma izbeigšanu.

[18.1.5] Lietā nav strīda par to, ka prasītāja ir vērsusies pie zemnieku saimniecības "/Nosaukums C/", kuri vienojās par ceriņu stādīšanas darbiem Īpašumā tika sastādīts piedāvājums par veicamajiem darbiem 4842 *euro* apmērā (1.sējums, lietas 36.-37.lapa). Minētais cenu piedāvājums ir bijis par pamatu zaudējumu prasījumu izvirzīšanai pret atbildētāju.

2021.gada 19.aprīlī prasītāja noslēdza līgumu Nr./numurs/ ar SIA "/Nosaukums B/" par Īpašuma labiekārtošanas darbiem ceriņu stādīšanā un veco sakņu izraušanā un par veicamajiem darbiem sastādot Tāmi Nr./numurs/ (lietas 2.sējums 42.-44.lapa). SIA "/Nosaukums B/" /amats/ /pers. I/ 2021.gada 7.maijā sastādīja ceriņu dzīvžoga apsekošanas aktu.

[18.1.6] Ir veikti ceriņu izrakšanas darbi un jaunu ceriņu iestādīšana gan gar sētas iekšpusi, gan prasītājas faktiskajā lietošanā esošajā zemes gabalā.

[18.1.7] Atbildētājs ir veicis ceriņu nozāģēšanu ar "trimmeri" sētas abām pusēm. To pierāda atbildētāja iesniegtās fotogrāfijas (lietas 1.sējums 65.-68.lapa). Nav strīda par to, ka pie prasītāja nelikumīgi uzbūvētās terases daļa ceriņu veco zaru ir iepriekš tikuši izzāģēti, par ko liecina iesniegtās fotogrāfijas (lietas 1.sējums 69.-74.lapa).

Lietā nav apstrīdēts fakts, ka pirms ceriņu nozāģēšanas faktiskā situācija ir bijusi tāda, ka sētas ārpusē ceriņu krūmu biezums un augstums ir bijis krietni lielāks par sētas iekšpusē augušo ceriņu augstumu (lietas 1.sējums 66.lapa).

Civillietu tiesas kolēģija atrod, ka lietā nav strīda par nozāģēto ceriņu atjaunošanu sētas ceļa pusē, jo tie ir tikuši izrakti un tajā pusē jauni ceriņi nav tikuši iestādīti un zaudējumi netiek prasīti. Izsakot prasījumu par zaudējumu piedziņu par reāli iestādītajiem ceriņiem, tiesas kolēģijas atzīst, ka lietā nav apspriežamas sekas, kas saistās ar ceļa puses ceriņu nozāģēšanu, jo prasījums par ārpusē nozāģētu ceriņu atjaunošanu nav izteikts. Turklāt no minētajām fotogrāfijām var izdarīt secinājumu, ka ceriņi auguši kā krūmi, tiem ir veidojušās atvases, kas kopumā veidojušas aizsegu no ceļa puses. Minēto apstiprina arī prasītājas iesniegtās fotogrāfijas, tai skaitā, 2017.gada 20.oktobrī uzņemtā fotogrāfija – 2.2, no kuras redzams, ka ceriņi pie prasītājas uzbūvētās terases, gar sētas iekšpusi saauguši sīkiem zariem un aug no atvasēm, bet ne no potcelma (lietas 2.sējums 80.lapa – aploksne).

No trešās personas sniegtajiem paskaidrojumiem un lietā iesniegtajiem fotogrāfijām nav strīda par to, ka ceriņi ir nozāģēti arī prasītājas lietošanā esošajā zemes platībā.

[18.1.8] Vēsturiski ceriņi ir auguši sētas iekšpusē un tie ir bijuši nozāģēti sētas augstumā (lietas 2.sējums 15.-18., 175.lapa).

[18.2] Tā kā puses īsteno savas procesuālās tiesības sacīkstes formā (Civilprocesa likuma 10.pants) tad: "[..] pušu strīdīgās attiecības tiesai jāizvērtē pēc tiem datiem, kurus puses iesniegušas, un vienīgi šie dati ir nepieciešamais procesuālais pierādījumu materiāls, kuru tā pārbauda un novērtē."

(*Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. - Rīga: Autora izdevums, 1933, 235.lp.*).

Prasītājam jāpierāda tiesību aizskārums, ar ko viņam nodarīti zaudējumi un nodarīto zaudējumu apmērs *(sk. Civillikuma 1635. un 1779.pants).*

Atbildētājam jāpierāda, ka viņš nav vainojams zaudējumu nodarīšanā, prasītājs pats ir vainojams, jo nav ievērojis pienācīgu rūpību, vai, ka prasītājs rīkojies ļaunā nolūkā *(sk. Civillikuma 1636., 1638., 1646., 1776., 1642.pants).*

Ceļot prasību, prasītājs cenšas atjaunot savas tiesības, kuras atbildētājs ir aizskāris un prasītājam ir jāpierāda, ka viņam ir šādas tiesības (prasības aktīvais pamats) un, ka atbildētājs šīs tiesības aizskāris (prasības pasīvais pamats).

Pušu starpā pastāv strīds par to vai prasītājai ir radušies zaudējumi, vai atbildētājs ir atbildīgs par prasītājas veiktajām darbībām ceriņu izrakšanā un jaunu ceriņu iestādīšanā.

Prasītāja zaudējumu nodarīšanu saista ar atbildētāja vainojamu rīcību, prettiesiski nozāģējot ceriņus, bez citu kopīpašnieku piekrišanas. Sākotnēji ceļot prasību prasītāja izvirza prasījumu par nākotnē sagaidāmo zaudējumu atlīdzināšanu, procesa gaitā prasītāja ir veikusi darbības jaunu ceriņu iestādīšanā, kas ir par pamatu pieprasīt zaudējumus, kas pēc prasītājas ieskata viņai ir radušies.

[18.2.1] Civillikuma 1068.panta pirmā daļa noteic, ka rīkoties ar kopīpašuma priekšmetu, kā visumā, tā arī noteiktās atsevišķās daļās, drīkst tikai ar visu kopīpašnieku piekrišanu; bet ja kāds no viņiem rīkojas atsevišķi, tad šī rīcība ne vien nav spēkā, bet arī uzliek pēdējam pienākumu atlīdzināt pārējiem zaudējumus, kas viņiem ar to nodarīti.

Juridiskajā literatūrā norādīts: „Ar jēdzienu „rīkoties ar kopīpašuma priekšmetu, kā visumā, tā arī noteiktās atsevišķās daļās" jāsaprot rīcību ar kopējo lietu visā tās apjomā (ignorējot pārējo līdzīpašnieku tiesības) vai arī noteiktā (no līdzīpašnieku viedokļa – nepersonificētā) daļā, ar kuru netiek saprasta līdzīpašniekam piederošā domājamā daļa, rīcību ar kuru reglamentē Civillikuma 1072.pants" *(Grūtups A. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Īpašums (927.-1129.p.). Rīga: Mans Īpašums, 1996, 149.lpp.).*

No lietas materiāliem un pušu sniegtajiem paskaidrojumiem ir apstiprinājies fakts, ka kopīpašnieki ir vienojušies par Īpašumā esošo ēku lietošanas kārtību, tomēr nav vienojušies par Īpašuma lietošanas kārtību ārpus ēkām. Faktiskajā lietošanā ir atstātas platības, kas atrodas tuvu katra kopīpašnieka ieejas durvīm.

Par to, ka pieguļošo zemes platību apsaimnieko katrs kopīpašnieks apliecina lietā iesniegtās fotogrāfijas (1.sējums, lietas 54.-59.lapa). No tām redzams, ka pie ieejas durvīm ēkā nav nopļauta zāle, tomēr vietām gar robežu zāle ir nopļauta (arī lietas 1.sējuma 116.lapa). Faktam, ka pie ēkas atrodas balti maisi nav nozīmes pušu strīda izskatīšanai, jo nav strīda par to, ka katrs kopīpašnieks ir veicis savas lietotās telpas ēkā uzturēšanu kārtībā un apsaimniekošanu, tai skaitā, veicot remontus.

No lietas materiāliem izriet, ka prasītāja un trešā persona Īpašumā uzturējās pārsvarā vasaras siltajos mēnešos un periodiski. Atbildētājs Īpašumā dzīvojis patstāvīgi. Tiesas kolēģijas ieskatā atbildētājs ir veicis Īpašuma apsaimniekošanu, ne tikai pie savas lietotās ēkas daļas, bet arī kopis zemes platību pie sētas. No prasītājas sniegtajiem paskaidrojumiem var secināt, ka atbildētājs pēc sava ieskata apsaimniekojis Īpašumu un uzstādījis savus noteikumus, kas ir bijuši par pamatu pušu konfliktiem. Kopīpašnieki ne visos gadījumos ir iebilduši pret atbildētāja veiktajām darbībām Īpašumā, tai skaitā, daļas ceriņu izrakšanai gar sētu, par ko norādīja trešās personas pārstāvis.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka neskatoties uz to, ka rakstiska vienošanās par zemes lietošanu kopīpašnieku starpā nav panākta, kopīpašniekiem nebija strīda par to, ka katram ir pienākums uzturēt zemes platību pie savas lietotās ēkas daļas. Ceriņu apkopšanas pienākums bija visiem kopīpašniekiem, it īpaši prasītājai. Minētais kopumā norāda uz to, ka ierastā darbība Īpašuma apsaimniekošanā ir bijusi, nesaskaņojot darbības ar citiem kopīpašniekiem, kas ir noticis arī šajā gadījumā, kad atbildētājs veica ceriņu nozāģēšanu.

[18.2.2] No lietā iesniegtā /pers. B/ paskaidrojuma, kas sniegts /vieta/policijas iecirkņa /amats/lietas 1.sējums 32.-35.lapa), trešās personas paskaidrojumiem (lietas 3.sējums 5.-8.lapa), /pers. C/ iesnieguma (lietas 3.sējums 59.lapa), secināms, ka visus Īpašumā esošos ceriņus, kas auga gar prasītājas lietojumā esošās ēkas ieeju nozāģēja atbildētājs. Neskatoties uz to, ka atbildētājs atzīst tikai daļu ceriņu nozāģēšanu, tiesas kolēģijas ieskatā, prasītājai nav bijusi tiesiska interese nozāģēt ceriņus savā teritorijā. Ir pamatots prasītājas arguments apelācijas sūdzībā, ka zāģēšanas pamatā ir bijusi rīcība, kas nav pielīdzināma pie ierastas ceriņu apkopšanas. Minētais kopumā liecina par to, ka ir pierādīts, ka ceriņus ir nozāģējis tieši atbildētājs. Tālāk būtu apskatāmi jautājumi vai ceriņu nozāģēšana ir radījusi zaudējumus prasītājai un ir saskatāms pamats prasības apmierināšanai.

[18.2.3] Lietā nav apstiprinājies, ka ceriņus ir stādījusi tikai prasītājas mamma vai atbildētāja mamma. Minētais norāda uz to, ka, iespējams, kopīpašnieki kopīgi ir veikuši ceriņu stādīšanu gar sētu un citās Īpašuma vietās. Lietā nav iesniegti pierādījumi par to, kad šie ceriņi ir tikuši iestādīti.

Tāpat lietā nav iesniegti pierādījumi par nozāģēto ceriņu šķirnēm un to, ka tie ir bijuši potēti ceriņi. Lietā ir apstiprinājies, ka ceriņi ir vairojušies no saknēm un, iespējams, ir ziedējuši ar vienādiem ziediem, ko apliecina prasītāja iesniegtais plāns (lietas 2.sējums 175.lapa). Tāpat prasītāja neiesniedza pierādījumus par iestādīto ceriņu šķirnēm.

[18.2.4] Civillietu tiesas kolēģija atrod, ka lietā ir strīds par to, vai nozāģētie ceriņi atjaunosies, vai nē.

Puses lietā ir sniegušas pretējus paskaidrojumus, proti, prasītāja norādījusi, ka ceriņi ir neatgriezeniski bojāti un vairs neataugs, tomēr atbildētājs uzskata, ka ceriņi atjaunosies. Pirmās instances tiesa, veicot izbraukumu Īpašumā, konstatējusi, ka ceriņi ir atauguši un atjaunojas. Šo faktu apliecina arī lietā iesniegtās fotogrāfijas (lietas 1.sējums 75.-76., 119.-121., 167.-177.lapa., 2.sējums 12., 30.-33.,80., (aploksne ar fotogrāfijām – numerācija ar 5), 191.-192., 216.lapa).

Lieciniece/pers. G/ ir sniegusi savus paskaidrojumus tiesas sēdē un iesniegusi lietā savu atzinumu. Atzinumā tiek norādīts, ka "Tā kā teritorija atrodas tuvu jūrai, ceriņi bija stādīti, lai veidotu dzīvžogu un kalpotu kā aizsargjosla, kas pasargātu no vēja un ceļa putekļiem. Tā kā ceriņi ir nozāģēti pārāk zemu (2-3 centimetri virs zemes) ir nogriezta tā auga daļa, uz kuras tika uzpotēta šķirne, un dotajā brīdī ir izaugušas nevajadzīgas atvases. Manā ieskatā vecu ceriņu vainaga atjaunošanai, tos drīkst apgriezt ne zemāk kā 1-1,5 metri virs koku savienojuma vietas, jo vainags veidojas no dzinumiem, kas nāk no snaudošajiem pumpuriem". SIA "/Nosaukums B/" aktā ir norādīts, ka zemākais pieļaujamais apgriešanas augstums ir 50 cm.

Minētais norāda uz to, ka dažādiem speciālistiem ir dažādi uzskati par apgriešanas minimālo augstumu. Tiesas kolēģija norāda, ka literatūrā ir sastopami viedokļi, ka ceriņu apgriešana ir iespējama tos apgriežot līdz zemei, kas liecina par to, ka apgriešanas augstums var neietekmēt atjaunošanās spējas, piekrītot, ka atjaunošanās ir krietni ilgāka par ceriņu apgriešanu augstākā apmērā. Turklāt, lai ceriņi pildītu dekoratīvu funkciju ir nepieciešama patstāvīga kopšana.

Turklāt atzinumā tika norādīts, ka ceriņi ir nozāģēti zem potcelma. Lieciniecei uzrādot fotogrāfijas ar nozāģētajiem ceriņiem, to celmiem un pašiem nozāģētajiem krūmiem, lieciniece nevarēja norādīt, kur ir redzama potcelma atrašanās vietu. Minētais liek izdarīt secinājumus, ka potcelmi nav bijuši vai, ja ir bijuši, tad jau sen ir nogriezti, jo no lietā iesniegtajiem pierādījumiem izriet, ka ceriņi ir vairojušies no saknes un vienādi ziedējuši.

Tāpat nav apstiprinājies tas, ka ceriņu ataugšana nav iespējama, kas tika norādīts gan atzinumā, gan apsekošanas aktā. Kā jau tika konstatēts iepriekš, tad ceriņi uz pirmās instances tiesas Īpašuma apskates brīdi bija atauguši.

Lietā nav iespējams noskaidrot, vai ceriņi būtu ziedējuši kā iepriekš vai nē, jo tiesas sēdē lieciniece /pers. G/ norādīja, ka ceriņi var ataugt, bet tie neziedēs kā iepriekš. Minētais norāda uz to, ka ataugšanas iespējas ir. No liecinieces liecībām izriet, ka galvenā atšķirība ir tāda, ka, potēto ceriņu nozāģējot, zieds nebūs tik pilnīgs un skaists, kā tas ir parastam ceriņam.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka lietā nav iespējams noskaidrot, vai ceriņi ir bijuši potēti vai nē, jo ceriņi ir izrakti un kā norādīja lieciniece /pers.

G/, tad no izraktiem ceriņiem ekspertīzi nav iespējams veikt. Minētais ir par pamatu noraidīt prasītājas iebildumus apelācijas sūdzībā par ekspertīzes veikšanas izvērtēšanas procesu, jo prasītāja no tās veikšanas atteicās, līdz ar to pati prasītāja ir veicinājusi darbības, ka ekspertīzes veikšana nav iespējama.

Nepastāvot iespējām veikt ekspertīzi, nav iespējams noteikt, vai dekoratīvā funkcija ceriņiem atjaunotos vai nē, jo uzskatāms, ka dzīvžoga funkcija varētu atjaunoties. Lietā nav izvirzīts prasījums segt morālas ciešanas, kas prasītājai radušās, konstatējot ceriņu nozāģēšanas faktu.

[18.2.5] Lietā ir nodibināts, ka prasītāja lieciniekam /pers. H/ ir uzdevusi veikt savas lietotās zemes platības apkopšanu. Ir apstiprinājies fakts, ka atbildētājs ir izraidījis liecinieku no Īpašuma.

[18.2.6] Lietā nav strīda par to, ka atbildētājs ir veicis ceriņu apzāģēšanu pie savas lietojumā esošās ēkas sētas, kā arī izracis ceriņus, kas auga sētas vidus daļā. Kopīpašniekiem par šādu atbildētāja darbību nav bijušas pretenzijas.

[18.2.7] Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka lietā nav pierādīta zaudējumu nodarīšana prasītājai, tai skaitā to apmērs.

Jauno ceriņu izvēle ir bijusi prasītājas izvēle, par tās šķirni lietā nav ziņu. Lietā ir konstatēts, ka ceriņi, kas auga sētas iekšpusē, ir mazāka augstuma, nekā sētas ārpusē augušie, kas norāda uz to, ka nav apstiprinājies fakts, ka ir nepieciešams iegādāties jaunus ceriņus ar lielāku augstumu un vecākus. Tiesas kolēģijas ieskatā prasītāja varēja izvēlēties jebkādus ceriņus, tomēr atbildētājam nebūtu jāatlīdzina izdevumi, kas radušies prasītājas vienpusējas izvēles rezultātā, jo saskaņošana ar pārējiem kopīpašniekiem nenotika, tai skaitā, lietā nav pierādīts, ka būtu iestādīti tādas pašas šķirnes ceriņi, kas būtu par pamatu uzskatam, ka ir atjaunots iepriekšējais stāvoklis.

No lietas materiāliem redzams, ka ceriņi ir sastādīti blīvi, vairāki ceriņi blakus viens otram. Prasītājas iesniegtajos plānos tiek norādīts, ka ir bijušas 11 vietas, kur auga ceriņi, kas var norādīt, ka iespējams ir bijuši vienpadsmit ceriņu krūmi, kas laika gaitā ir pavairojušies un veidojuši dzīvžogu gar sētu (lietas 2.sējums 169.lapa). Minētais norāda uz to, ka nav samērojami, ka vienpadsmit ceriņu vietā tiek iestādīti 35 vai 24 ceriņi. Ir ņemams vērā arī fakts, ka ceriņiem, iespējams, ir pie 40 gadiem, tiem tikuši izzāģēti sākotnējie zari, kas ir bijuši sausi un bojāti, atvases dzītas no saknēm un stumbra. Minētais kopumā liecina par to, ka nav iespējams noteikt zaudējumu apmēru pie lietā noskaidrotajiem faktiskajiem apstākļiem.

Lietā nav pamata apšaubīt liecinieces kvalifikāciju un spējas orientēties savā profesijā, tomēr lietā iesniegto pierādījumu un apstākļu kopums nerada pamatu prasības kaut daļējai apmierināšanai.

[18.2.8] Ievērojot konstatētos apstākļus, no zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumiem, Civillietu tiesas kolēģija konstatējusi to, ka prasītāja ir pierādījusi tikai atbildētāja rīcību ceriņu nozāģēšanā, taču nav konstatējams zaudējumu apmērs, cēloniskais sakars starp prettiesisko rīcību un zaudējumiem. Pamatojoties uz minēto prasība ir noraidāma.

[18.2.9] Tiesas uzdevums, izšķirot ikvienu strīdu, ir detalizēti izvērtēt, vai prasītāja norādītie apstākļi, kas ietilpst pierādīšanas priekšmetā, guvuši apstiprinājumu, un kādas juridiskās sekas piemērojamās materiālo tiesību normas sastāvs saista ar lietas iztiesāšanas gaitā noskaidrotiem faktiem *(sk. Augstākās tiesas Senāta 2018.gada 19.februāra spriedums lietā Nr.SKC-7/2018, 2018.gada 29.marta spriedums lietā Nr.SKC-43/2018).* Tomēr tas nenozīmē, ka tiesai ir pienākums atbildēt uz jebkuru procesa dalībnieka argumentu, bet gan tikai uz tādiem, kas attiecas uz lietu un ir nozīmīgi *(sk. Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Autoru kolektīvs prof. R.Baloža zinātniskā vadībā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2011, 140.lpp.)*. Arī Eiropas Cilvēktiesību tiesa paudusi atziņu, ka no Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta izriet tiesas pienākums argumentēt spriedumu, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu *(Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1994.gada 19.aprīļa sprieduma lietā „Van de Hurk v The Netherlands" 61.punkts).*

Ievērojot minēto, Civillietu tiesas kolēģija nevērtē pārējos apelācijas sūdzībā norādītos argumentus, jo tiem nav būtiskas nozīmes un tie nevar ietekmēt lietas iznākumu.

[19] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums atbilst lietā iesniegtajiem pierādījumiem un tiesību normām, tiesa lietas apstākļus ir novērtējusi vispusīgi un objektīvi, un prasību pamatoti noraidījusi, atzīstot, ka lietā nav konstatējama atbildētāja prettiesiska rīcība un zaudējumi prasītājai. Līdz ar to apelācijas sūdzībā minētie argumenti neguva apstiprinājumu un nav pamats prasību apmierināt.

[20] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

Civilprocesa likuma 33.panta otrā daļa noteic, ka tiesas izdevumi ir valsts nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Tā kā prasība tiek noraidīta, prasītājai tās samaksātie tiesas izdevumi netiek atlīdzināti.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 430., 432.-434.pantu Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

noraidīt /pers. A/ prasību pret /pers. B/ par zaudējumu piedziņu.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Civillietu departamentam 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Zemgales apgabaltiesā, samaksājot drošības naudu 300 *euro*, saņēmējs: Latvijas Republikas Augstākā tiesa, reģistrācijas Nr. 90000068892, konts LV83TREL8280010000000, saņēmēja iestāde: Valsts kase, iemaksas mērķis: F22010010, dati personas vai lietas identificēšanai.

Sprieduma faktiskais sastādīšanas datums 2023.gada 24.maijs.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs A.Sniedzītis
Tiesnese D.Baltā
Tiesnese M.Terjuhana

Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisku parakstu un satur laika zīmogu.
Dokumenta oriģināls glabājas Tiesu informatīvajā sistēmā.